

rúan megmaradnak a szakszerűség és tudomány színvonalán, a könyvből mégis az egyöntetűség szelleme árad. A szerkesztők gondos munkája biztosította, hogy a tanulmányok azonos fogalmakkal fejtegetnek, és egyik tanulmány a másikra épült. Finom tapintat továbbá a szerkesztők részéről, hogy e közösségi munkába, mely hivatva van az új magyar nevelést irányítani, az ország kiemelkedő helyein működő szerzőket vontak be (Budapest, Szeged, Kolozsvár, Kassa,) akik a nevelést különböző intézményekben szolgálják.

A könyvhöz *Náray-Szabó István* írt emelkedett szellemű előszót.

Dr. Szakál János.

Dr. Kogutowicz Károly: Bevezetés a földrajztudományba. Szeged, 1943. Kókai Lajos kiadása Budapest, 128 oldal.

Ebben a könyvben a szerző kristályosodott szabatossággal, tömörséggel és „tisztá földrajzi szempontok“ érvényesítésével rendszerezi az alapvető földrajzi ismereteket. Már bevezető soraiban megcsillannak azok a gondolatok, melyekből néhány éve a legszebb magyar tájföldrajzi munka született meg: a milió szemlélete, a kapcsolatok értékelése, átfogó tájsemlélet, az élet alapjainak és fejlődésének szerves megrajzolása. (Dunántúl és Kis-Alföld.) Ez a könyv egyben módszer is, a helyes irányok kijelölése a földrajzi gondolkodásban, melynek a gyakorlati nevelők máris sok hasznát vették.

A földrajzi értékelést már a kozmikus hatások vizsgálatában elvégzi a szerző. A térképkészítés alapelveinek megvilágítása után a Föld mozgásait, annak *következményeit*, tovább a kontinensek és óceánok általános jelenségeit, a földkéreg szerkezetét, változásait, majd mindjobban szövődő kapcsolatok feltárásával az éghajlati hatásokat és a szerves világ életét ábrázolja rendkívül tömör és világos leírásokban. A *földrajztanítás* részére különösen értékes az a *módszer*, mely fokozatosan vezet a tájak összetettségébe, logikusan mélyed a részletjelenségekbe s emelkedik fel azokon az *együttes szemlélet* magasságába. A tájban *együttesen ható erők* ténye vezet az életszerűsége a *kialakulás folyamata* általában a *fejlődés szempontjaira*. Az *életszerűséget* ez a szempont vinné be az iskolai földrajzba, ha — fájdalmasan — olyan sok helyen el nem hanyagolnák a kérdést. Az erők küzdelme, az erők hatása, az erők együttes játéka, az összes tájalakító tényezők értékelhetők az iskolában is. Valóban csakis ilyen ismeretek birtokában tudunk tájat jól jellemezni. Az oktatás szempontjából nagyon hasznos az „optimum“, a tér, a növényzet, a gazdálkodás, az ember térbeli és időbeli függetlenedése, a népsűrűség és néhány geopolitikai problémának a felvetése s különösen az emberi kultúrák szemléletes jellemzése. A könyvben foglalt tárgyi anyag és a módszer, egyaránt *továbbhatnak* a gyakorlati nevelőn keresztül az ifjúságra. Iskolai szempontból ez a különleges értéke.

Dr. Udvarhelyi Károly